

สกูป หน้า 1

กันตึกกัก แวดวงการศึกษไทยกำลังเตรียมคนรองรับอย่างเข้มข้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้พยายามระดมคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ จัดทำยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางวิชาการระดับอุดมศึกษาระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน ในเบื้องต้นมี 4 ประเทศนำร่อง คือ กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม

ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ นางสาวชฎารัตน์ สิงห์เดชกุล บอกว่า ในการประชุมปฏิบัติการที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดทำยุทธศาสตร์ความร่วมมือระดับอุดมศึกษาไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเพราะเห็นความสำคัญของประเทศเพื่อนบ้าน “รัฐบาลไทยให้ความสำคัญ 4 ประเทศในระดับต้นๆ และเรามีความร่วมมือกับหน่วยงานด้านอุดมศึกษากับ 4 ประเทศนี้มาโดยตลอด เราจะใช้ยุทธศาสตร์นี้เป็นกรอบแนวทางของ สกอ.และมหาวิทยาลัย ในการดำเนินความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน”

การระดมสมอง “เป็นกระบวนการแรกเพื่อกำหนดร่างเรา ระดมสมองหาจุดแข็งจุดอ่อนก่อน แล้วมากำหนดกลยุทธ์แต่ละด้านเมื่อได้ร่างมาแล้วค่อยกำหนดแผนงาน โครงการว่าจะมีอะไรบ้าง สาเหตุที่เลือก 4 ประเทศนี้ก่อนเพราะรัฐบาลไทยให้ความสำคัญในระดับสูง”

ด้วยเล็งเห็นความสำคัญว่า “การพัฒนาความร่วมมือด้านคุณภาพของอุดมศึกษาจะเป็นการปูทางไปสู่การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนที่มีประสิทธิภาพอาเซียนจำเป็นต้องเดินไปพร้อมๆกัน เราต้องพัฒนาคน การพัฒนาคนนั้น การศึกษาที่เป็นกลไกสำคัญ ทั้งนี้เพื่อการขับเคลื่อนไปสู่ประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์”

เมื่อได้ร่างกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการแล้ว นางสาวชฎารัตน์ บอกว่า จะเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาวิพากษ์ ปรับแก้อีกครั้งหนึ่งเพื่อจักได้นำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและต้องทันปี พ.ศ.2558 อย่างแน่นอน “เรากำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2556-2560 หลังจากนั้นเราจะเน้นการนำเอายุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ ไม่งั้นจะอยู่ในกระดาษอย่างเดียว”

เรื่องเร่งด่วนคือ “การปรับทัศนคติต่อประเทศเพื่อนบ้าน ทัศนคติก็มาจากภาษาเหมือนกัน องค์ความรู้เพื่อนบ้านทุกอย่างเมื่อเข้าใจภาษาที่รู้เข้าใจได้และการสร้างความร่วมมือด้านต่างๆ อย่างด้านการศึกษาที่จะง่ายขึ้น ที่สำคัญคือต้องพัฒนากันทั้งสองฟากฝั่ง” อาจารย์บัญญัติบอก

กำหนดแนวป็นเด็กเตรียมคนสู่อาเซียน

ความพร้อมของนักศึกษาเพื่อรองรับอาเซียนของไทยผอ.เห็นว่า “ของเรายังน้อยเมื่อเทียบกับเพื่อนบ้าน อย่างลาวเขารู้เรื่องราวในประเทศไทย ก็มพูชาก็รู้ข่าวสารของไทยแต่เรารู้ข่าวสารของกัมพูชาน้อยมากเด็กของเราก็ไม่ค่อยรู้ภาษาอาเซียนแม้จะเป็นภาษาอังกฤษเราก็ไม่สามารถจะสื่อสารกับเขาได้ เคยมีการวิจัยเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ปรากฏว่าเราต่ำที่สุด”

ดังนั้น เราต้องสร้างความตระหนักในความเป็นอาเซียนให้เขารู้ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง และเตรียมความพร้อมอย่างไร นั่นเป็นเรื่องคนที่ต้องตระหนัก ส่วนบุคลากรในสถาบันการศึกษา เพื่อให้ความรู้เรื่องประเทศเพื่อนบ้านกับนักศึกษามีเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

“เราสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยมีศูนย์เรียนรู้ลาว กัมพูชา ขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเราส่งเสริม อาจจะไม่ใช้ในรูปของงบประมาณ แต่ให้มหาวิทยาลัยเสนอโครงการเข้ามา เราจะมีกิจกรรมในเรื่องวิจัย การเรียนการสอนภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน และกิจกรรมให้นักศึกษา อาจารย์ เข้าร่วมอบรมภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียนมากขึ้น”

แล้วความรู้ที่ควรกำหนดให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างเร่งด่วนคืออะไร เรื่องนี้ ผศ.ดร.บัญญัติ สาสี ผอ.ศูนย์ภาษา วัฒนธรรมและการพัฒนาอาเซียน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเรื่องกัมพูชาบอกว่า เราต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาภาษาเพราะเมื่อเข้าใจภาษา เราจะเรียนรู้และเข้าใจกันง่ายขึ้น และง่ายกว่าใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลาง

การเตรียมบุคลากรในสถาบันระดับอุดมศึกษา “ผมว่ายังไม่พอเหมือนเรายังไม่ถึงด้วยว่า จะพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอย่างไร เพราะเรื่องทัศนคติก็เป็นส่วนหนึ่ง นักศึกษายังไม่ยอมรับภาษาเพื่อนบ้านเรื่องนี้อาจจะเกิดมาจากการปลูกฝังอุดมการณ์ด้วยเพราะประเทศไทยแต่ก่อนมาได้ถึงเห็นความสำคัญของภาษาประเทศเพื่อนบ้าน แต่เราลงไปที่สากลเลย”

เรื่องเร่งด่วนคือ “การปรับทัศนคติต่อประเทศเพื่อนบ้าน ทัศนคติก็มาจากภาษาเหมือนกัน องค์ความรู้เพื่อนบ้านทุกอย่างเมื่อเข้าใจภาษาที่รู้เข้าใจได้และการสร้างความร่วมมือด้านต่างๆ อย่างด้านการศึกษา ก็จะง่ายขึ้น ที่สำคัญคือต้องพัฒนาทั้งสองฝ่าย” อาจารย์บัญญัติบอก

การกระตุ้นให้นักศึกษาอยากเรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้าน อาจารย์บัญญัติบอกว่า ควรจัดเป็นกิจกรรมเรียนรู้ที่น่าสนใจ ไม่ใช่แค่จัดค่ายภาษา 2-3 วันก็เลิก ควรเป็นหลักสูตรแลกเปลี่ยนระยะสั้น ระยะยาว เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้เรียนรู้ เข้าใจกันอย่างแท้จริง

ค่านายอับดุล รอฮมาน บันแวยูโซะ จากมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา สถาบันที่นักศึกษา กัมพูชา เข้ามาเรียนกว่า 100 คน บอกว่า ประการแรกคือ ทำอย่างไรให้เขาเป็นมิตรกับเรา กัมพูชามีวัฒนธรรมคล้ายกับเราอยู่แล้ว “ในทรรศนะของผม ก่อนประชาคมอาเซียน จะเข้ามาอย่างน้อยต้องเข้าใจภาษา กันและกันก่อนเขาเข้ามาบ้านเรา เขารู้ภาษาเรา แต่เราไม่เข้าใจภาษาเขาเลย”

การศึกษาเพื่อนบ้านอย่างไทยกับเวียดนาม ดร.ฉัญญาทิพย์ ศรีพนา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บอกว่า ปัจจุบันนักศึกษาเปิดตามากขึ้นกว่าเดิม อาจจะเป็นด้วยความพยายามฝ่ายรัฐให้นักศึกษาและสังคมรู้จักประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น

การให้ความรู้กับนักศึกษา “หน่วยงานของรัฐควรมีนโยบายให้การสนับสนุนในเรื่องการแลกเปลี่ยน ไม่แต่นักศึกษาอย่างเดียว ต้องบุคลากรทางวิชาการ นักวิจัยด้วย”

เมื่อถามว่านักศึกษาไทยสนใจเรียนรู้เวียดนามมากน้อยเพียงใด อาจารย์บอกว่า “นักศึกษาเวียดนามสนใจเรียนภาษาไทยมากกว่า นักศึกษาไทยสนใจเรียนภาษาเวียดนาม” สาเหตุอาจจะมาจาก “เขาเพิ่งมาปฏิรูปเปิดประเทศเมื่อเร็วๆ นี้ เขาสนใจประเทศรอบข้างว่าเป็นอย่างไรมากกว่า เพื่อเรียนรู้ เอามาปรับใช้ เขามีความกระตือรือร้นสูง ส่วนคนไทยก็อาจจะอยู่ในสังคมตนเอง มีทางเลือกไปมากมายด้วย ทำให้เรามองประเทศเพื่อนบ้านข้ามไปหน่อย แต่ก็ถือว่าดีกว่าเมื่อ 10 ปีที่แล้ว”

ด้านไทยกับลาว รศ.ดร.ดารารัตน์ เมตตาริกานนท์ รอง ผอ.ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมผู้นำโขง คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น บอกว่า ระดับชาวบ้านเราจะมีทัศนคติที่ดีต่อกัน เพราะเรามีพื้นฐานทางวัฒนธรรมร่วมกัน อย่างฮีต 12 คอง 14 ก็เหมือนกัน กินข้าวเหนียวกล้วยปลาแดกก็เหมือนกัน เมื่อเรามีวัฒนธรรมร่วมกัน การศึกษากันและกันก็จะง่าย

น่าสังเกตว่า แม้นักศึกษาไทยจะสนใจลาว แต่เมื่อลงทะเบียนเรียน อาจารย์บอกว่ามักจะเลือกเรียนจีน หรือประเทศอื่น ทั้งนี้อาจจะมาจากเรื่องการประกอบอาชีพในอนาคต

การระดมสมองผู้มีความรู้ เชี่ยวชาญ ในประเทศอาเซียน เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์นำไปใช้ แม้จะเป็นเพียงก้าวแรกๆ แต่ก็เป็นนิมิตหมายที่ดีในการเตรียมคนก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีศักยภาพ.